

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2 5 6 4

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

AGRI- MAP

SUPHAN BURI

จังหวัดสุพรรณบุรี

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมก็สามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญ เป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794 หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดสุพรรณบุรี

<http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/C/spb.pdf>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “สุพรรณบุรี”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	5
2.1 ข้าว	6
2.2 อ้อยโรงงาน	12
2.3 มันสำปะหลัง	17
2.4 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	22
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	27
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	29
เอกสารอ้างอิง	35
ภาคผนวก	37

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสุพรรณบุรี	3
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของ จังหวัดสุพรรณบุรี	5
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี	7
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว	9
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงาน รายอำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี	12
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน	14
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมันสำปะหลัง รายอำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี	17
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมันสำปะหลัง	19
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รายอำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี	22
ตารางที่ 10	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	24
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี	39
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจังหวัดสุพรรณบุรีจำแนกรายอำเภอ ตำบล	48
ตารางผนวกที่ 3	ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดสุพรรณบุรี	51
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล	52
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดสุพรรณบุรี	54
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดสุพรรณบุรี	55
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี	56

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินสรรพยา	43
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินชัยนาท	44
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินมโนรมย์	45
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินดอนเจดีย์	46
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินกำแพงแสน	47
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดสุพรรณบุรี	53
ภาพที่ 7	พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี	54
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดสุพรรณบุรี	55
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี	56
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดสุพรรณบุรี	57
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี	58
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดสุพรรณบุรี	59
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี	60

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่ประมาณ 5,358.008 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,348,755 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย ประกอบด้วย 10 อำเภอ 109 ตำบล (ตารางผนวกที่ 1) มีจำนวนประชากร 838,628 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดชัยนาท
ทิศใต้	ติดต่อ จังหวัดนครปฐม และจังหวัดกาญจนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อ จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อ จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดอุทัยธานี

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศจังหวัดสุพรรณบุรีส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ต่ำสุดอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ มีความสูงจากระดับทะเลปานกลางเฉลี่ย 3 เมตร พื้นที่ทางตะวันตกของจังหวัดตลอดแนวตั้งแต่เหนือจรดใต้มีลักษณะเป็นที่ราบสูง พื้นที่ทางเหนือของจังหวัดมีความสูงจากระดับทะเลปานกลางเฉลี่ย 10 เมตร มีแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านจากเหนือสุดถึงใต้สุดของจังหวัด ได้แก่ แม่น้ำท่าจีนหรือแม่น้ำสุพรรณบุรี และมีแม่น้ำลำคลอง หนอง บึง กระจายอยู่ทั่วไป

1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดสุพรรณบุรีมี 3 ฤดู ได้แก่ 1) ฤดูร้อน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้จากทะเลจีนใต้พัดผ่านเข้ามา ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ทำให้อากาศร้อนอบอ้าว 2) ฤดูฝน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดียพัดผ่านมา ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ทำให้อากาศมีความชุ่มชื้นมีฝนตก และ 3) ฤดูหนาว ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดผ่านเข้ามาในช่วงเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ทำให้อากาศหนาวเย็น โดยทั่วไปมีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 28.1 องศาเซลเซียส

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา และวัตถุต้นกำเนิดดิน ได้ดังนี้

1) **พื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึง (Former tidal flats)** เป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงในอดีต เป็นช่วงต่อระหว่างตะกอนทะเลกับตะกอนน้ำจืด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ หรือเป็นแอ่งต่ำมีน้ำขังตลอดปี การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายแป้งละเอียดหรือดินเหนียว ที่มีการพัฒนาชั้นดินไม่มากนัก สีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนเขียวมะกอก เช่น ชุดดินเสนา (Se) ชุดดินบางเขน (Bn) เป็นต้น

2) **ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain)** ที่ราบริมแม่น้ำหรือลำธาร หน้าฝนหรือหน้าน้ำ มักมีน้ำท่วมเป็นครั้งคราว เป็นสภาพพื้นที่ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพา และมีตะกอนเพิ่มมากขึ้นหลังน้ำท่วม แบ่งเป็น

(1) **สันดินริมน้ำ (Levee)** เป็นที่ดอน เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ เป็นสันนูนขนานไปกับริมฝั่งแม่น้ำ การระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี เนื้อดินค่อนข้างหยาบ อาทิ ชุดดินเซียงใหม่ (Cm)

(2) **ส่วนต่ำของสันดินริมน้ำ (Lower part of levee)** เป็นดินลุ่ม มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ดินลึกลับมาก เนื้อดินร่วนหยาบถึงดินทรายแป้งละเอียด สีเทาและน้ำตาลปนเทา การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว อาทิ ชุดดินสรรพยา (Sa)

(3) **ที่ลุ่มหลังสันดินริมน้ำ (Back swamp, basin)** เป็นที่ลุ่มน้ำซึ่งอยู่ระหว่างสันดินริมน้ำกับตะพักลำน้ำหรือด้านข้างหุบเขา การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว ดินลึกลับมาก เนื้อดินเหนียวละเอียด สีเทาและน้ำตาลปนเทา การระบายน้ำเร็ว เช่น ชุดดินชัชวาท (Cn) ชุดดินมนโรมย์ (Mn) เป็นต้น

3) **ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain)** เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำสาขา วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งเป็น

(1) **ตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low terrace)** เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินลึกลับมาก เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายแป้งละเอียด สีเทา น้ำตาลปนเทา และมีจุดประสีต่าง ๆ การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว เช่น ชุดดินนครปฐม (Np) ชุดดินสระบุรี (Sb) เป็นต้น

(2) **บริเวณตะพักลำน้ำระดับกลางและระดับสูง (Middle and high terrace)** เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินต้นถึงชั้นกรวดลูกรังถึงดินลึกลับมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล เหลือง น้ำตาลปนแดงไปจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินเขาพลอง (Kpg) ชุดดินดอนเจดีย์ (Dc) เป็นต้น

(3) **เนินตะกอนน้ำพารูปพัด (Alluvial fan)** เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกลับมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินทรายแป้งละเอียด สีน้ำตาล เหลืองจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี อาทิ ชุดดินกำแพงแสน (Ks)

4) **ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain)** มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรงโน้มถ่วงของโลกในระยะทางใกล้ ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยา ส่วนใหญ่พบหินปะปนในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหินดังนี้

(1) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อหยาบหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็น หินทรายและหินควอตซ์ไซต์ ดินตั้งถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดิน ร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลปนแดง จนถึงแดง การ ระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินท่ายาง (Ty) เป็นต้น

(2) พัฒนาจากหินทรายแป้ง ดินตั้งถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็น ดินร่วนละเอียดถึงดินเหนียวละเอียด สีแดง น้ำตาล และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี พบเศษหิน ปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน อาทิ ชุดดินวังไผ่ (Wi)

(3) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็น หินดินดานและหินฟิลไลต์ ดินตั้งถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว ละเอียดถึงดินเหนียวปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) ชุดดินวังสะพุง (Ws) เป็นต้น

(4) พัฒนาจากหินปูน ดินตั้งถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็น ดินเหนียวละเอียดถึงดินเหนียวปนชื้นส่วนหยาบมาก สีแดง น้ำตาล และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินปากช่อง (Pc) ชุดดินหินซ้อน (Hs) เป็นต้น

(5) พัฒนาจากหินอัคนีชนิดหินแกรนิต ดินตั้งถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง ถึงแดง การระบายน้ำดี เช่น ชุดดินทับเสลา (Tas) ชุดดินลานสัก (Lsk) เป็นต้น

5) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 ส่วนใหญ่จะเป็น ภูเขาและเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน ทรัพยากรดินมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพที่ 1 - 5

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสุพรรณบุรี จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของ กรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสุพรรณบุรี

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	331,236	9.90
พื้นที่เกษตรกรรม	2,426,164	72.44
พื้นที่นา	1,245,023	37.18
พืชไร่	844,722	25.23
ไม้ยืนต้น	53,748	1.60
ไม้ผล	110,438	3.31
พืชสวน	32,698	0.97
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	25,864	0.76
พืชน้ำ	9,060	0.26
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	104,463	3.12
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	148	0.01
พื้นที่ป่าไม้	391,175	11.68
พื้นที่น้ำ	142,655	4.26
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	57,525	1.72
รวม	3,348,755	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2564

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดสุพรรณบุรีมีเนื้อที่ชลประทาน 1,770,255.86 ไร่ (ร้อยละ 52.86 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 10 อำเภอ มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 5 อ่าง มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำได้รวม 357.40 ล้านลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำกระเสียว มีระดับกักเก็บอยู่ที่ 299.00 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 83.66 ของน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดสุพรรณบุรี (ตารางผนวกที่ 2 - 3)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี มีเนื้อที่ 342,052 ไร่ (ร้อยละ 10.21 ของพื้นที่จังหวัด) โดยอำเภอที่มีพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินมากที่สุด ได้แก่ อำเภอด่านช้าง อำเภอหนองหญ้าไซ และอำเภอสองพี่น้อง ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดสุพรรณบุรีมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในปี พ.ศ. 2563 จำนวน 134,199 ราย รวมเนื้อที่

2,209,895 ไร่ สำหรับพื้นที่ดำเนินการแต่ละกิจกรรมมีเนื้อที่รวมกันมากกว่า 1,000 ไร่ มีจำนวน 20 กิจกรรม จำนวนเกษตรกร 126,020 ราย รวมเนื้อที่ 2,179,831 ไร่ และกิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมาก ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลังโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะม่วง เป็นต้น (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรจากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดสุพรรณบุรี เนื้อที่ 2,436 ไร่ เกษตรกร 223 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก 15 ชนิด พืชสมุนไพรที่มีการปลูกมาก คือ กระจับแดง พลู มะระขี้นก พริกไทย ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 6)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดสุพรรณบุรีมีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญ จำนวน 60 แห่ง และมีโรงงานด้านการเกษตร จำนวน 305 แห่ง โดยมีโรงงานด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด จำนวน 198 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทูเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสมเป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดสุพรรณบุรี

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
1. ข้าว	1,270,529	50.81
2. อ้อยโรงงาน	717,583	28.70
3. มันสำปะหลัง	30,553	1.22
4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	24,646	0.99

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 ข้าว

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสุพรรณบุรี สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีความเหมาะสมในการปลูกข้าว จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 1,532,775 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 52.46 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี 253,282 ไร่ อำเภอบางปลาม้า 221,131 ไร่ และอำเภอเดิมบางนางบวช 199,537 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 286,102 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.79 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหนองหญ้าไซ 92,242 ไร่ อำเภอสองพี่น้อง 63,539 ไร่ และอำเภอบางปลาม้า 51,183 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 62,851 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.15 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสามชูก 18,007 ไร่ อำเภอเดิมบางนางบวช 14,105 ไร่ และอำเภอหนองหญ้าไซ 11,820 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,040,308 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.60 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 1,160,216 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 75.69 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบางปลาม้า 211,419 ไร่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี 176,860 ไร่ และอำเภอสองพี่น้อง 157,524 ไร่ ตามลำดับ

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 44,574 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.58 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหนองหญ้าไซ 27,507 ไร่ อำเภอดอนเจดีย์ 10,696 ไร่ และอำเภออู่ทอง 4,854 ไร่ ตามลำดับ

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 62,851 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสามชุก 18,007 ไร่ อำเภอเดิมบางนางบวช 14,105 ไร่ และอำเภอหนองหญ้าไซ 11,820 ไร่ ตามลำดับ

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 2,888 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.28 ของพื้นที่ศักยภาพไม่เหมาะสม

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 614,087 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอหนองหญ้าไซ 104,774 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี 98,922 ไร่ อำเภอดอนเจดีย์ 82,272 ไร่ อำเภอสองพี่น้อง 71,768 ไร่ อำเภอบางปลาม้า 60,895 ไร่ และอำเภอเดิมบางนางบวช 54,453 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 372,559 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.31 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี 76,422 ไร่ อำเภอดอนเจดีย์ 68,982 ไร่ และอำเภอเดิมบางนางบวช 49,841 ไร่ ตามลำดับ

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 241,528 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 84.42 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหนองหญ้าไซ 64,735 ไร่ อำเภอสองพี่น้อง 63,539 ไร่ และอำเภอบางปลาม้า 51,183 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมือง สุพรรณบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	253,282 (100.00%)	23,263 (100.00%)	4,002 (100.00%)	23,368 (100.00%)	303,915 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	176,860 (69.83%)	763 (3.28%)	4,002 (100.00%)	-	181,625 (59.76%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	76,422 (30.17%)	22,500 (96.72%)	-	-	98,922 (32.55%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	165,753 (100.00%)	63,539 (100.00%)	-	221,068 (100.00%)	450,360 (100.00%)
สองพี่น้อง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	157,524 (95.04%)	-	-	119 (0.05%)	157,643 (35.00%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	8,229 (4.96%)	63,539 (100.00%)	-	-	71,768 (15.94%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	221,131 (100.00%)	51,183 (100.00%)	-	38,351 (100.00%)	310,665 (100.00%)
บางปลาม้า	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	211,419 (95.61%)	-	-	-	211,419 (68.05%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,712 (4.39%)	51,183 (100.00%)	-	-	60,895 (19.6%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	199,537 (100.00%)	5,092 (100.00%)	14,105 (100.00%)	95,812 (100.00%)	314,546 (100.00%)
เดิมบาง นางบวช	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	149,696 (75.02%)	480 (9.43%)	14,105 (100.00%)	535 (0.56%)	164,816 (52.40%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	49,841 (24.98%)	4,612 (90.57%)	-	-	54,453 (17.31%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	143,372 (100.00%)	22,348 (100.00%)	6,591 (100.00%)	195,158 (100.00%)	367,469 (100.00%)
อู่ทอง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	111,559 (77.81%)	4,854 (21.72%)	6,591 (100.00%)	2,107 (1.08%)	125,111 (40.38%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	31,813 (22.19%)	17,494 (78.28%)	-	-	49,307 (13.42%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ศรีประจันต์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	151,705 (100.00%)	-	-	21,967 (100.00%)	173,672 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	105,777 (69.73%)	-	-	-	105,777 (60.91%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	45,928 (30.27%)	-	-	-	45,928 (26.45%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	4,449 (100.00%)	806 (100.00%)	339,781 (100.00%)	345,036 (100.00%)
ด่านช้าง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	274 (6.16%)	806 (100.00%)	127 (0.04%)	1,207 (0.35%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	4,175 (93.84%)	-	-	4,175 (1.21%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	144,814 (100.00%)	-	18,007 (100.00%)	23,923 (100.00%)	186,744 (100.00%)
สามชุก	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	103,221 (71.28%)	-	18,007 (100.00%)	-	121,228 (64.92%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	41,593 (28.72%)	-	-	-	41,593 (22.27%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	97,665 (100.00%)	92,242 (100.00%)	11,820 (100.00%)	66,782 (100.00%)	268,509 (100.00%)
หนองหญ้าไซ	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	57,626 (59.00%)	27,507 (29.82%)	11,820 (100.00%)	-	96,953 (36.11%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	40,039 (41.00%)	64,735 (70.18%)	-	-	104,774 (39.02%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	155,516 (100.00%)	23,986 (100.00%)	7,520 (100.00%)	14,098 (100.00%)	201,120 (100.00%)
ดอนเจดีย์	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	86,534 (55.64%)	10,696 (44.59%)	7,520 (100.00%)	-	104,750 (52.08%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	68,982 (44.36%)	13,290 (55.41%)	-	-	82,272 (40.91%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ดอนเจดีย์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	155,516 (100.00%)	23,986 (100.00%)	7,520 (100.00%)	14,098 (100.00%)	201,120 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	86,534 (55.64%)	10,696 (44.59%)	7,520 (100.00%)	-	104,750 (52.08%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	68,982 (44.36%)	13,290 (55.41%)	-	-	82,272 (40.91%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,532,775 (100.00%)	286,102 (100.00%)	62,851 (100.00%)	1,040,308 (100.00%)	2,922,036 (100.00%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,160,216 (75.69%)	44,574 (15.58%)	62,851 (100.00%)	2,888 (0.28%)	1,270,529 (43.48%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	372,559 (24.31%)	241,528 (84.42%)	-	-	614,087 (21.02%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ศักยภาพร่วมกับพื้นที่ปลูกจริงในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่จะปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าวได้ คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3+N) 160,522 ไร่ และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (S3) 2,532 ไร่ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว

อำเภอ	อ้อยโรงงาน (ไร่)			มันสำปะหลัง (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองสุพรรณบุรี	1,230	-	1,230	70	-	70
สองพี่น้อง	3,025	62	3,087	-	-	-
บางปลาม้า	-	73	73	-	-	-
เดิมบางนางบวช	20,265	-	20,265	11	-	11
อู่ทอง	15,644	-	15,644	66	-	66
ศรีประจันต์	4,327	-	4,327	8	-	8
ด่านช้าง	3,190	-	3,190	-	-	-
สามชุก	13,641	-	13,641	-	-	-
หนองหญ้าไซ	65,165	-	65,165	805	-	805
ดอนเจดีย์	33,900	-	33,900	1,572	-	1,572
รวม	160,387	135	160,522	2,532	-	2,532

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไป เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น สามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด กระจายตัวอยู่ในอำเภอบางปลาม้า อำเภอเมืองสุพรรณบุรี และอำเภอสองพี่น้อง

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ กระจายตัวอยู่ในอำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอดอนเจดีย์ และอำเภออู่ทอง

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 อ้อยโรงงาน

อ้อยโรงงานเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสุพรรณบุรีในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 - 9)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 313,906 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.74 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสองพี่น้อง 174,938 ไร่ อำเภออุทุมพร 56,987 ไร่ และอำเภอสสามชุก 26,321 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 129,165 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.42 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 91,935 ไร่ อำเภอหนองหญ้าไซ 18,598 ไร่ และอำเภออุทุมพร 10,858 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 617,628 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.13 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 171,892 ไร่ อำเภอหนองหญ้าไซ 130,504 ไร่ และอำเภออุทุมพร 128,526 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,862,047 ไร่ ไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.71 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 184,747 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 58.85 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสองพี่น้อง 134,921 ไร่ อำเภออุทุมพร 36,887 ไร่ และอำเภอเดิมบางนางบวช 3,269 ไร่ ตามลำดับ

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 87,196 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 67.51 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 65,436 ไร่ อำเภอหนองหญ้าไซ 15,841 ไร่ และอำเภอเดิมบางนางบวช 4,472 ไร่ ตามลำดับ

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 441,091 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 71.42 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 123,224 ไร่ อำเภอหนองหญ้าไซ 110,869 ไร่ และอำเภออุทุมพร 78,530 ไร่ ตามลำดับ

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ในการปลูกอ้อยโรงงาน มีเนื้อที่ 4,549 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.24 ของพื้นที่ศักยภาพไม่เหมาะสม

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกอ้อยโรงงานแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน และพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความ

เหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 171,128 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอสองพี่น้อง 40,017 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภออุทุมพร 30,122 ไร่ อำเภอด่านช้าง 28,111 ไร่ และอำเภอสามชุก 24,654 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 129,159 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.15 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสองพี่น้อง 40,017 ไร่ อำเภอสามชุก 24,654 ไร่ และอำเภออุทุมพร 20,100 ไร่ ตามลำดับ

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 41,969 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.49 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 26,499 ไร่ อำเภออุทุมพร 10,022 ไร่ และอำเภอหนองหญ้าไซ 2,757 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงานรายอำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมืองสุพรรณบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	9,026 (100.00%)	138 (100.00%)	3,996 (100.00%)	290,813 (100.00%)	303,973 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	90 (1.00%)	138 (100.00%)	1,354 (33.88%)	-	1,582 (0.52%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	8,936 (99.00%)	-	-	-	8,936 (2.94%)
สองพี่น้อง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	174,938 (100.00%)	-	3,014 (100.00%)	272,951 (100.00%)	450,903 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	134,921 (77.13%)	-	3,014 (100.00%)	563 (0.21%)	138,498 (30.72%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	40,017 (22.87%)	-	-	-	40,017 (8.87%)
บางปลาม้า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	827 (100.00%)	-	-	310,000 (100.00%)	310,827 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	73 (0.02%)	73 (0.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	827 (100.00%)	-	-	-	827 (0.27%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เดิมบางนางบวช	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	16,522 (100.00%)	7,163 (100.00%)	97,465 (100.00%)	193,345 (100.00%)	314,495 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,269 (19.79%)	4,472 (62.43%)	66,554 (68.29%)	-	74,295 (23.62%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	13,253 (80.21%)	2,691 (37.57%)	-	-	15,944 (5.07%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	56,987 (100.00%)	10,858 (100.00%)	128,526 (100.00%)	170,986 (100.00%)	367,357 (100.00%)
อุ้มทอง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	36,887 (64.73%)	836 (7.70%)	78,530 (61.10%)	32 (0.02%)	116,285 (31.65%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	20,100 (35.27%)	10,022 (92.30%)	-	-	30,122 (8.20%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	22,195 (100.00%)	-	4,311 (100.00%)	147,208 (100.00%)	173,714 (100.00%)
ศรีประจันต์	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,105 (13.99%)	-	4,311 (100.00%)	-	7,416 (4.27%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	19,090 (86.01%)	-	-	-	19,090 (10.99%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	4,002 (100.00%)	91,935 (100.00%)	171,892 (100.00%)	77,176 (100.00%)	345,005 (100.00%)
ด่านช้าง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,390 (59.72%)	65,436 (71.18%)	123,224 (71.69%)	3,881 (5.03%)	194,931 (56.50%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,612 (40.28%)	26,499 (28.82%)	-	-	28,111 (8.15%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	26,321 (100.00%)	-	26,310 (100.00%)	134,223 (100.00%)	186,854 (100.00%)
สามชุก	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,667 (6.33%)	-	15,287 (58.10%)	-	16,954 (9.07%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	24,654 (93.67%)	-	-	-	24,654 (13.19%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
หนอง หญ้าไซ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,088 (100.00%)	18,598 (100.00%)	130,504 (100.00%)	116,318 (100.00%)	268,508 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,418 (78.30%)	15,841 (85.18%)	110,869 (84.95%)	-	129,128 (48.09%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	670 (21.70%)	2,757 (14.82%)	-	-	3,427 (1.28%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	473 (100.00%)	51,610 (100.00%)	149,027 (100.00%)	201,110 (100.00%)
ดอนเจดีย์	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	473 (100.00%)	37,948 (73.53%)	-	38,421 (19.10%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	313,906 (100.00%)	129,165 (100.00%)	617,628 (100.00%)	1,862,047 (100.00%)	2,922,746 (100.00%)
รวมทั้ง จังหวัด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	184,747 (58.85%)	87,196 (67.51%)	441,091 (71.42%)	4,549 (0.24%)	717,583 (24.55%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	129,159 (41.15%)	41,969 (32.49%)	-	-	171,128 (5.86%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ศักยภาพร่วมกับพื้นที่ปลูกจริงในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงาน คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 25,170 ไร่ และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (N) 1,227 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน

อำเภอ	ข้าว (ไร่)			ปาล์มน้ำมัน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองสุพรรณบุรี	2,564	-	2,564	-	-	-
สองพี่น้อง	-	-	-	-	764	764
บางปลาม้า	-	-	-	-	-	-
เดิมบางนางบวช	2,332	-	2,332	-	-	-
อู่ทอง	6,569	8	6,577	-	14	14
ศรีประจันต์	-	-	-	-	-	-
ด่านช้าง	205	-	205	-	449	449
สามชุก	11,180	-	11,180	-	-	-
หนองหญ้าไซ	2,312	-	2,312	-	-	-
ดอนเจดีย์	-	-	-	-	-	-
รวม	25,162	8	25,170	-	1,227	1,227

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกอ้อยโรงงานต่อไป เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกอ้อยโรงงาน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกอ้อยโรงงานที่สำคัญของจังหวัด กระจายตัวอยู่อำเภอสองพี่น้อง อำเภออู่ทอง และอำเภอเดิมบางนางบวช

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกอ้อยโรงงาน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และความชื้น กระจายตัวอยู่ในอำเภอด่านช้าง อำเภอหนองหญ้าไซ และอำเภอเดิมบางนางบวช

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกอ้อยโรงงาน มีต้นทุนที่ต่ำและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.3 มันสำปะหลัง

มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสุพรรณบุรีในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 251,163 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.59 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสองพี่น้อง 166,264 ไร่ อำเภออู่ทอง 46,264 ไร่ และอำเภอด่านช้าง 18,371 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 508,445 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.39 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 158,952 ไร่ อำเภอเดิมบางนางบวช 95,035 ไร่ และอำเภออู่ทอง 94,611 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 126,464 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.33 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 81,173 ไร่ อำเภออู่ทอง 40,020 ไร่ และอำเภอเดิมบางนางบวช 2,796 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 2,037,212 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.69 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 1,736 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.69 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 1,731 ไร่ และอำเภออู่ทอง 5 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 15,111 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.97 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเดิมบางนางบวช 6,472 ไร่ อำเภอด่านช้าง 5,827 ไร่ และอำเภออู่ทอง 1,845 ไร่ ตามลำดับ

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 12,395 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.80 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 9,232 ไร่ อำเภอดอนเจดีย์ 1,566 ไร่ และอำเภอหนองหญ้าไซ 802 ไร่ ตามลำดับ

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,311 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.06 ของพื้นที่ศักยภาพไม่เหมาะสม

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมันสำปะหลังแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 742,761 ไร่ กระจายอยู่ที่ทุกอำเภอ

อำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอสองพี่น้อง 174,938 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอด่านช้าง 169,765 ไร่ อำเภออุทง 139,025 ไร่ และอำเภอเดิมบางนางบวช 89,680 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 249,427 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.31 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสองพี่น้อง 166,264 ไร่ อำเภออุทง 46,259 ไร่ และอำเภอด่านช้าง 16,640 ไร่ ตามลำดับ

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 493,334 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.03 พื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 153,125 ไร่ อำเภออุทง 92,766 ไร่ และอำเภอเดิมบางนางบวช 88,563 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมัสป้าหลังรายอำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมือง สุพรรณบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	11,796	70	292,106	303,972
			(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	64	70	-	134
			(0.54%)	(100.00%)	-	(0.04%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	11,732	-	-	11,732
			(99.46%)	-	-	(3.86%)
สองพี่น้อง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	166,264	8,674	-	275,966	450,904
		(100.00%)	(100.00%)	-	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	166,264	8,674	-	-	174,938
	(100.00%)	(100.00%)	-	-	(38.80%)	
บางปลาม้า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	827	-	310,000	310,827
			(100.00%)	-	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	827	-	-	827
		(100.00%)	-	-	(0.27%)	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เดิมบางนางบวช	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,117 (100.00%)	95,035 (100.00%)	2,796 (100.00%)	215,647 (100.00%)	314,595 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	6,472 (6.81%)	38 (1.36%)	1 (0.00%)	6,511 (2.07%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,117 (100.00%)	88,563 (93.19%)	-	-	89,680 (28.51%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	46,264 (100.00%)	94,611 (100.00%)	40,020 (100.00%)	186,602 (100.00%)	367,497 (100.00%)
อุ้มทอง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	5 (0.01%)	1,845 (1.95%)	678 (1.69%)	173 (0.09%)	2,701 (0.73%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	46,259 (99.99%)	92,766 (98.05%)	-	-	139,025 (37.83%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	4,088 (100.00%)	18,107 (100.00%)	9 (100.00%)	151,526 (100.00%)	173,730 (100.00%)
ศรีประจันต์	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	9 (100.00%)	-	9 (0.01%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	4,088 (100.00%)	18,107 (100.00%)	-	-	22,195 (12.78%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	18,371 (100.00%)	158,952 (100.00%)	81,173 (100.00%)	86,539 (100.00%)	345,035 (100.00%)
ด่านช้าง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,731 (9.42%)	5,827 (3.67%)	9,232 (11.37%)	1,137 (1.31%)	17,927 (5.20%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	16,640 (90.58%)	153,125 (96.33%)	-	-	169,765 (49.20%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	14,906 (100.00%)	24,134 (100.00%)	-	147,930 (100.00%)	186,970 (100.00%)
สามชุก	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	11 (0.05%)	-	-	11 (0.01%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	14,906 (100.00%)	24,123 (99.95%)	-	-	39,029 (20.87%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
หนอง หญ้าไซ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	153 (100.00%)	78,476 (100.00%)	830 (100.00%)	189,161 (100.00%)	268,620 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	153 (0.19%)	802 (96.63%)	-	955 (0.36%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	153 (100.00%)	78,323 (99.81%)	-	-	78,476 (29.21%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	17,833 (100.00%)	1,566 (100.00%)	181,735 (100.00%)	201,134 (100.00%)
ดอนเจดีย์	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	739 (4.14%)	1,566 (100.00%)	-	2,305 (1.15%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	17,094 (95.86%)	-	-	17,094 (8.50%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	251,163 (100.00%)	508,445 (100.00%)	126,464 (100.00%)	2,037,212 (100.00%)	2,923,284 (100.00%)
รวมทั้ง จังหวัด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,736 (0.69%)	15,111 (2.97%)	12,395 (9.80%)	1,311 (0.06%)	30,553 (1.05%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	249,427 (99.31%)	493,334 (97.03%)	-	-	742,761 (25.41%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ศักยภาพร่วมกับพื้นที่ปลูกจริงในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมันสำปะหลัง คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3) 199,625 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 64,663 ไร่ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมันสำปะหลัง

อำเภอ	อ้อยโรงงาน (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองสุพรรณบุรี	128	-	128	4,017	-	4,017
สองพี่น้อง	-	-	-	-	-	-
บางปลาม้า	-	-	-	-	-	-
เดิมบางนางบวช	46,581	-	46,581	14,156	3	14,159
อู่ทอง	37,659	-	37,659	6,615	1,579	8,194
ศรีประจันต์	-	-	-	-	-	-
ด่านช้าง	62,994	-	62,994	809	1	810
สามชุก	1,701	-	1,701	18,073	-	18,073
หนองหญ้าไซ	46,376	-	46,376	11,863	-	11,863
ดอนเจดีย์	4,186	-	4,186	7,547	-	7,547
รวม	199,625	-	199,625	63,080	1,583	64,663

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังต่อไป เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกมันสำปะหลังที่สำคัญของจังหวัด กระจายตัวอยู่ในอำเภอด่านช้าง และอำเภออู่ทอง

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมันสำปะหลัง เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และความชื้น กระจายตัวอยู่ในอำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอด่านช้าง และอำเภออู่ทอง

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมันสำปะหลัง มีต้นทุนที่ต่ำและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อพร้อมด้วย

2.4 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสุพรรณบุรีในลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 9 และภาพที่ 12 - 13)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 48,945 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.79 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเดิมบางนางบวช 15,405 ไร่ อำเภออุทุมพร 9,911 ไร่ และอำเภอสามชุก 9,145 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 769,528 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.17 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 204,611 ไร่ อำเภอสองพี่น้อง 174,938 ไร่ และอำเภออุทุมพร 162,560 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 64,291 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.35 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 53,100 ไร่ อำเภออุทุมพร 8,360 ไร่ และอำเภอเดิมบางนางบวช 2,822 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,849,531 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 67.69 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 26 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.05 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเดิมบางนางบวช 16 ไร่ อำเภออุทุมพร 8 ไร่ และอำเภอสามชุก 2 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 19,569 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.54 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภออุทุมพร 17,426 ไร่ อำเภอด่านช้าง 1,728 ไร่ และอำเภอสองพี่น้อง 322 ไร่ ตามลำดับ

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 3,940 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.13 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 2,709 ไร่ และอำเภออุทุมพร 1,231 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,111 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.06 ของพื้นที่ศักยภาพไม่เหมาะสม

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 798,878 ไร่

กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอด่านช้าง 202,883 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอสองพี่น้อง 174,616 ไร่ อำเภออุทง 155,037 ไร่ และอำเภอ เดิมบางนางบวช 96,086 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 48,919 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.95 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเดิมบางนางบวช 15,389 ไร่ อำเภออุทง 9,903 ไร่ และ อำเภอสามชุก 9,143 ไร่ ตามลำดับ

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 749,959 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.46 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง 202,883 ไร่ อำเภอสองพี่น้อง 174,616 ไร่ และอำเภออุทง 145,134 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 9 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รายอำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมือง สุพรรณบุรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,167 (100.00%)	8,629 (100.00%)	-	276,503 (100.00%)	288,299 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	32 (0.01%)	32 (0.01%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,167 (100.00%)	8,629 (100.00%)	-	-	11,796 (4.09%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	174,938 (100.00%)	-	219,524 (100.00%)	394,462 (100.00%)
สองพี่น้อง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	322 (0.18%)	-	24 (0.01%)	346 (0.09%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	174,616 (99.82%)	-	-	174,616 (44.27%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	827 (100.00%)	-	-	272,294 (100.00%)	273,121 (100.00%)
บางปลาม้า	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	827 (100.00%)	-	-	-	827 (0.30%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เดิมบางนางบวช	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	15,405 (100.00%)	80,709 (100.00%)	2,822 (100.00%)	206,309 (100.00%)	305,245 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	16 (0.10%)	12 (0.01%)	-	25 (0.01%)	53 (0.02%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	15,389 (99.90%)	80,697 (99.99%)	-	-	96,086 (31.48%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	9,911 (100.00%)	162,560 (100.00%)	8,360 (100.00%)	165,752 (100.00%)	346,583 (100.00%)
อุ้มทอง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	8 (0.08%)	17,426 (10.72%)	1,231 (14.72%)	42 (0.03%)	18,707 (5.40%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,903 (99.92%)	145,134 (89.28%)	-	-	155,037 (44.73%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	7,555 (100.00%)	14,640 (100.00%)	-	143,696 (100.00%)	165,891 (100.00%)
ศรีประจันต์	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	4 (0.03%)	-	1 (0.00%)	5 (0.00%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,555 (100.00%)	14,636 (99.97%)	-	-	22,191 (13.38%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	204,611 (100.00%)	53,100 (100.00%)	54,088 (100.00%)	311,799 (100.00%)
ด่านช้าง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,728 (0.84%)	2,709 (5.10%)	624 (1.15%)	5,061 (1.62%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	202,883 (99.16%)	-	-	202,883 (65.07%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	9,145 (100.00%)	29,894 (100.00%)	-	142,902 (100.00%)	181,941 (100.00%)
สามชุก	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2 (0.02%)	-	-	85 (0.06%)	87 (0.05%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,143 (99.98%)	29,894 (100.00%)	-	-	39,037 (21.46%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
หนอง หญ้าไซ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,935 (100.00%)	75,722 (100.00%)	-	188,947 (100.00%)	267,604 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	77 (0.10%)	-	255 (0.13%)	332 (0.12%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,935 (100.00%)	75,645 (99.90%)	-	-	78,580 (29.36%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	17,825 (100.00%)	9 (100.00%)	179,516 (100.00%)	197,350 (100.00%)
ดอนเจดีย์	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	23 (0.01%)	23 (0.01%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	17,825 (100.00%)	-	-	17,825 (9.03%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	48,945 (100.00%)	769,528 (100.00%)	64,291 (100.00%)	1,849,531 (100.00%)	2,732,295 (100.00%)
รวมทั้ง จังหวัด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	26 (0.05%)	19,569 (2.54%)	3,940 (6.13%)	1,111 (0.06%)	24,646 (0.90%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	48,919 (99.95%)	749,959 (97.46%)	-	-	798,878 (29.24%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ศักยภาพร่วมกับพื้นที่ปลูกจริงในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3) 244,642 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 63,668 ไร่ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

อำเภอ	อ้อยโรงงาน (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองสุพรรณบุรี	128	-	128	4,017	-	4,017
สองพี่น้อง	-	-	-	-	-	-
บางปลาม้า	-	-	-	-	-	-
เดิมบางนางบวช	46,548	-	46,548	14,156	-	14,156
อู่ทอง	59,794	-	59,794	6,615	535	7,150
ศรีประจันต์	-	-	-	-	-	-
ด่านช้าง	85,910	-	85,910	809	53	862
สามชุก	1,701	-	1,701	18,073	-	18,073
หนองหญ้าไซ	46,375	-	46,375	11,863	-	11,863
ดอนเจดีย์	4,186	-	4,186	7,547	-	7,547
รวม	244,642	-	244,642	63,080	588	63,668

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไป เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต และได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญของจังหวัด กระจายตัวอยู่ในอำเภอเดิมบางนางบวช อำเภออู่ทอง และอำเภอสามชุก

พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ กระจายตัวอยู่ในอำเภออู่ทอง อำเภอด่านช้าง และอำเภอสองพี่น้อง

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อพร้อมด้วย

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

3.1 หัวสุพรรณ เป็นพืชที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงของจังหวัด ซึ่งเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือ Geographical Indications: GI หัวสุพรรณเป็นหัวพันธุ์จีน ผลมีลักษณะกลมคล้ายหอมหัวใหญ่ มีรสชาติหวานมัน เนื้อแน่นกรอบสีขาว พื้นที่ปลูกหัวกระจายอยู่ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรีและอำเภอศรีประจันต์ สภาพดินในเขตนี้เป็นชุดดินสระบุรีและชุดดินสระบุรีไฮเฟต เนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำน้ำเป็นดินลึกมาก ทำให้เก็บกักน้ำได้ดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง และมีปริมาณโพแทสเซียมสูง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้หัวสุพรรณมีผลขนาดใหญ่ เนื้อแน่น มีรสชาติเป็นเอกลักษณ์ จังหวัดสุพรรณบุรีขึ้นทะเบียน GI หัวสุพรรณต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อปี พ.ศ. 2560 เพื่อให้ GI หัวสุพรรณเป็นสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค โดยมีผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้าหัวสุพรรณขึ้นทะเบียน ขอใช้ตราสัญลักษณ์ GI หัวสุพรรณ จำนวน 157 ราย และมีผู้ได้รับการอนุญาต จำนวน 37 ราย เป็นระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 - 2563

3.2 ข้าวอินทรีย์ ปัจจุบันสถานการณ์การส่งออกข้าวมีภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้นทั้งตลาดภายในและภายนอกประเทศ ประกอบกับหลายประเทศโดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียมีศักยภาพในการผลิตข้าวที่สูงขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ด้วยต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าประเทศไทย ทำให้ส่งผลกระทบต่อราคาการจำหน่ายข้าวไปยังต่างประเทศของไทยที่มีราคาแพงกว่าประเทศอื่น ๆ ในระดับคุณภาพที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงเป็นโอกาสของประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่มีการพัฒนาระบบมาตรฐานการผลิตข้าว และเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้ากว่าประเทศอื่นในการผลิตข้าวที่ได้รับการรับรองมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล การผลิตข้าวตามข้อกำหนดมาตรฐานข้าวอินทรีย์และได้รับการรับรองมาตรฐาน จึงสามารถตอบสนองผู้บริโภคกลุ่มดูแลสุขภาพ ใส่ใจกับการรับประทานอาหารปลอดภัยมากยิ่งขึ้นได้ ซึ่งนับวันจะมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยในปัจจุบันปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems: PGS) และระบบมาตรฐานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (มกษ.9000 เล่ม 4 ปี 2553) สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย (มกท.) และ the International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM) ประมาณ 240,000 ไร่ โดยเป็นข้าวอินทรีย์ในระบบมาตรฐานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 60,000 ไร่ นอกจากนี้การผลิตข้าวอินทรีย์ยังเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมให้มีความสมดุล ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และลดการถูกกีดกันทางการค้าของประเทศต่าง ๆ ที่ใส่ใจสุขภาพแวดล้อม ซึ่งทำให้ประเทศไทยสามารถส่งออกข้าวอินทรีย์ไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้มากขึ้น โดยภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 จังหวัดสุพรรณบุรีมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ 2 กลุ่มเกษตรกร คือ

1) กลุ่มส่งเสริมเกษตรกรอุทง เกษตรกรเข้าร่วม จำนวน 10 คน พื้นที่ 102.25 ไร่ พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ขาวดอกมะลิ105 ปทุมธานี1 มะลิแดง ไรซ์เบอร์รี่ และ 2) วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน เกษตรกรเข้าร่วม จำนวน 8 คน พื้นที่ 100.75 ไร่ พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ปทุมธานี1 กข69 สินเหล็ก หอมธรรมชาติ มะลิแดง ขาวดอกมะลิ105 ไรซ์เบอร์รี่

3.3 มะม่วงน้ำดอกไม้ เป็นมะม่วงที่นิยมรับประทานสุก ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากผลสุกมีสีเหลืองทอง สวยงาม เนื้อมีสีเหลืองอมครีม เนื้อแน่นปานกลาง มีความนุ่ม และรสหวาน นิยมรับประทานเป็นผลไม้สุกหรือใช้ทำขนมหวาน เช่น ข้าวเหนียวมะม่วง ไอศกรีม และแยม เป็นต้น พันธุ์มะม่วงน้ำดอกไม้ที่นิยม คือ น้ำดอกไม้สีทองและน้ำดอกไม้เบอร์ 4 มะม่วงน้ำดอกไม้เป็นที่นิยมปลูกและมีความต้องการทางตลาดสูง ซึ่งโดยธรรมชาติเป็นพันธุ์ที่ออกเร็ว ดอกตก แต่ติดผลปานกลาง สามารถปลูกได้ในทุกพื้นที่ เติบโตเร็ว ไม่ต้องการดูแลมาก ทนต่อโรคและแมลง ทนแล้ง รวมถึงตอบสนองต่อการบังคับให้ติดผลนอกฤดูได้ดี แต่ผลดิบมีรสเปรี้ยวมาก ผลสุกมีความหวานน้อยกว่ามะม่วงอื่น ๆ มีกลิ่นหอมน้อย ผลสุกมีเปลือกบาง ทำให้บอบช้ำง่าย เวลาขนส่ง จากข้อมูลการใช้ที่ดิน พ.ศ. 2564 พบว่า จังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่ปลูกมะม่วง 82,245 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.46 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ส่วนใหญ่ปลูกอยู่ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอศรีประจันต์ อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอสามชุก และอำเภอเดิมบางนางบวช

3.4 กุ้งก้ามกราม ส่วนใหญ่เลี้ยงกุ้งก้ามกรามกันมากในอำเภอดอนเจดีย์ อำเภอบางปลาม้า และอำเภอสองพี่น้อง จากข้อมูลสำนักงานประมงจังหวัดสุพรรณบุรี สถานการณ์กุ้งก้ามกรามจังหวัดสุพรรณบุรี ใน พ.ศ. 2561 มีเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกราม จำนวน 850 ราย พื้นที่เลี้ยง รวม 11,974 ไร่ ได้ผลผลิต 2,895 ตัน มีมูลค่า 521 ล้านบาท ปัญหาของการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามคือ มีอัตราการรอดต่ำ โตช้า และใช้เวลาเลี้ยงนาน ขาดแคลนลูกพันธุ์ที่มีคุณภาพและลูกพันธุ์มีราคาสูง อาหารกุ้งราคาแพง แรงงานหายากและค่าแรงสูง ส่วนแนวทางการพัฒนาควรพัฒนาสายพันธุ์กุ้งก้ามกรามให้มีคุณภาพดี เพื่อให้มีอัตราการรอดสูงและโตเร็ว และเพียงพอับความต้องการของเกษตรกร ปัจจุบันมีการพัฒนาเทคนิควิธีการคัดแยกเพศลูกกุ้งก้ามกราม เพื่อการเลี้ยงกุ้งเพศผู้อย่างเดียว ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเพราะราคากุ้งเพศผู้มีราคาสูงกว่า และใช้เวลาเลี้ยงน้อยลง แต่ยังไม่แพร่หลาย

3.5 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือเศรษฐกิจชีวภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่ง ที่ได้รับความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกใน พ.ศ. 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวมาก

ขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ จากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น ขมิ้นชัน บัวบก เป็นต้น

ขมิ้นชัน เป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัด และมีความชื้นสูง ชอบดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ โดยพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 7,306 ไร่

บัวบก ขยายพันธุ์ได้โดยใช้เมล็ด และใช้ลำต้นหรือที่เรียกว่าไหล บัวบกสามารถขึ้นได้ดีทั้งในที่ร่ม และที่โล่งแจ้ง แต่จะเจริญเติบโตได้ดีในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความชื้นในดินพอเหมาะ ในกรณีที่ต้องการปรับปรุงดินควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยคอก ดูแลง่าย สามารถปลูกแซมระหว่างแปลง โดยพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกบัวบกที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 266,986 ไร่

4 แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 ข้าว

1) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 1,160,216 ไร่ กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบางปลาม้า อำเภอเมืองสุพรรณบุรี และอำเภอสองพี่น้อง และกระจายตัวทุกอำเภอ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าว มีการรวมกลุ่มเป็นระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรด้านการตลาดในและต่างประเทศ การแปรรูป แหล่งทุน ภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) และเนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง การปลูกพืชหลังนาจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน ทั้งนี้ ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกร โดยแนะนำว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าวจึงไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดี ถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชไร่ เพื่อในอนาคตจะได้กลับมาทำนาได้อีก

2) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 44,574 ไร่ กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอดอนเจดีย์ และอำเภออู่ทอง และกระจายตัวทุกอำเภอ ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแม่นยำหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น ภาครัฐควรให้ความรู้

ความเข้าใจกับเกษตรกร โดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดี และต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตควรเป็นพืชไร่ เพื่อในอนาคตยังสามารถกลับมาทำนาได้อีก

3) พื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวอยู่ ทั้งนี้ควรให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าว พบว่า เกษตรกรปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ และในอนาคตข้าวราคาดี เกษตรกรอาจกลับมาปลูกข้าวได้เหมือนเดิม แต่หากเป็นไม้ผล/ไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกข้าวอาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้นอาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสานทดแทน

4.2 อ้อยโรงงาน

1) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 184,747 ไร่ กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสองพี่น้อง อำเภอดูหลวง และอำเภอเดิมบางนางบวช ตามแผนยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2560 - 2564 มียุทธศาสตร์ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย การบริหารจัดการ และการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตอุตสาหกรรม อ้อยน้ำตาลทราย และอุตสาหกรรม เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง แต่เน้นลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์แบบคุณภาพสูง มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยการรณรงค์ลดการเผาตอซังเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดปัญหาภาวะโลกร้อน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดค้นเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องจักรเพื่อลดปัญหาแรงงาน ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและเข้าร่วมระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จัดหาปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร และอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่มีการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมให้มีการปลูกอ้อยโรงงานที่มีสายพันธุ์ต้านทานโรค สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรที่มีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูงในการปลูกอ้อยโรงงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการปรับเปลี่ยนพื้นที่

2) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 87,196 ไร่ กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง อำเภอหนองหญ้าไซ และอำเภอเดิมบางนางบวช พัฒนาศักยภาพของพื้นที่ให้มากขึ้น ในเรื่องของคุณภาพดินและการบริหารจัดการน้ำให้มีเพียงพอและเหมาะสมต่อการเพาะปลูก สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการ

พื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าของเสียจากโรงงานน้ำตาล และการนำของเสียจากโรงงานน้ำตาลไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินในไร่อ้อย เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนให้แก่เกษตรกรชาวไร่อ้อยโดยไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และชุมชนชาวไร่อ้อย

3) **พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกอ้อยโรงงานอยู่ ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผักบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น จัดหาตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงานแต่เกษตรกรหันมาปลูกพืชอื่นทดแทน** เช่น ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล ไม้ยืนต้น มันสำปะหลัง หรือพืชไร่อื่น ๆ ควรสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการบริหารจัดการพื้นที่ และการปรับปรุงบำรุงดินไม่ให้เสื่อมโทรม หากเกษตรกรต้องการกลับมาใช้พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานเหมือนเดิม จะได้ไม่ต้องมีต้นทุนการผลิตสูงในการปรับปรุงบำรุงดิน

4.3 มันสำปะหลัง

1) **พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีเนื้อที่ 1,736 ไร่ กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอด่านช้าง และอำเภออุทุมพร ตามมาตรการยุทธศาสตร์มันสำปะหลัง พ.ศ. 2564 - 2567 เน้นให้เกษตรกรเข้าถึงพันธุ์มันสำปะหลังต้านทานโรคใบด่าง (Cassava Mosaic Disease: CMD) ให้เชื้อแป้งสูงและมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 5 ตัน ภายในปี พ.ศ. 2567 นั้น เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง แต่เน้นลดต้นทุนการผลิต เร่งหาแนวทางแก้ไขปัญหาโรคโคนเน่าหัวเน่าและโรคใบด่างมันสำปะหลัง ส่งเสริมการทำระบบน้ำหยดในพื้นที่ที่มีศักยภาพ การปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทำการวิเคราะห์คุณภาพดินอยู่เสมอ ส่งเสริมเกษตรกรแปรรูปมันสำปะหลังเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่า อาทิ การแปรรูปมันเส้นสะอาด สร้างความร่วมมือระหว่างเกษตรกรและโรงงานเพื่อวางแผนการชุดของเกษตรกร ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวในช่วงอายุและระยะเวลาที่เหมาะสม ใช้ท่อนพันธุ์ที่ต้านทานโรคและให้ผลผลิตสูง เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และส่งเสริมให้เกษตรกรเป็น Smart Farmer

2) **พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีเนื้อที่ 15,111 ไร่ กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอด่านช้าง และอำเภออุทุมพร ควรพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ให้มากขึ้นในเรื่องของคุณภาพดิน และทำการตรวจวิเคราะห์

คุณภาพดินอยู่เสมอ ส่งเสริมให้มีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินซึ่งอาจต้องใช้ปุ๋ยสังเคราะห์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา การป้องกันโรค แมลงศัตรูพืช และการเก็บเกี่ยว ส่งเสริมการใช้ท่อนพันธุ์ที่ต้านทานโรคและให้ผลผลิตสูง พัฒนาระบบน้ำหยดและการใช้น้ำจากแหล่งน้ำในพื้นที่ ส่งเสริมเกษตรกรแปรรูปมันสำปะหลังเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่า อาทิ การแปรรูปมันเส้นสะอาด ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวในช่วงอายุและระยะเวลาที่เหมาะสม

3) **พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกมันสำปะหลังอยู่ ทั้งนี้ควรให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจในการไถระเบิดดินดาน ให้เกษตรกรมีวิธีป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อลดต้นทุน ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในการเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น จัดตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชไร่หรือพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พบว่า เกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ข้าว หรือพืชไร่อื่น ๆ เป็นต้น ควรสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการบริหารจัดการพื้นที่ และการปรับปรุงบำรุงดินไม่ให้เสื่อมโทรม

4.4 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1) **พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ มีเนื้อที่ 26 ไร่ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการระบบน้ำ การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยรวมกลุ่มเป็นระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศ ภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์และ GAP เนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกร โดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากราคาไม่ดีหรือประสบปัญหาโรคและแมลงรบกวน และเกษตรกรต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเปลี่ยนเป็นพืชไร่ เพื่อในอนาคตจะได้กลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้อีก

2) **พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ มีเนื้อที่ 19,569 ไร่ กระจายตัวมากอยู่ในอำเภออุ้มถ่อง อำเภอด่านช้าง และอำเภอสองพี่น้อง ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการระบบน้ำ เช่น ชลประทาน สร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความ

เหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแม่นยำหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกร โดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น ทั้งนี้หากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ราคาไม่ดีและต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตควรเป็นพืชไร่ เพื่อในอนาคตยังสามารถกลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ดั้งเดิมได้อีก

3) **พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า เกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น อ้อยโรงงาน ข้าว และมันสำปะหลัง เป็นต้น ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ ในอนาคตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ราคาดี เกษตรกรอาจกลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้เหมือนเดิม แต่หากเป็นไม้ผล/ไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้นอาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสาน แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตและการตลาดร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **ขอบเขตการปกครอง**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมการปกครอง. 2563. **ข้อมูลสถิติประชากร**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมชลประทาน. 2564. **พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. **การใช้ที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2564**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. 2562. **สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (GI THAILAND)**.
กระทรวงพาณิชย์. ISBN 978-6167722-52-8. 258 น.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. **ข้อมูลเกษตรกร พ.ศ. 2563**. (ไฟล์ข้อมูล).
- เทคโนโลยีชาวบ้าน. 2564. **กุ้งก้ามกราม เมืองสุพรรณบุรี**. แหล่งที่มา:
https://www.technologychaoban.com/fishery-technology/article_123035,
20 สิงหาคม 2564.
- สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. 2564. **จังหวัดสุพรรณบุรี**.
แหล่งที่มา:<https://www.suphanburi.go.th/>, 20 สิงหาคม 2564.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. **ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564**.
(ไฟล์ข้อมูล).

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	เดิมบางนางบวช	เขาดิน
2		เขาพระ
3		โคกช้าง
4		เดิมบาง
5		ทุ่งคลี
6		นางบวช
7		บ่อกรู
8		ปากน้ำ
9		ยางนอน
10		วังศรีราช
11		หนองกระทุ่ม
12		หัวเขา
13		หัวนา
14	เมืองสุพรรณบุรี	โคกโคเฒ่า
15		ดอนก่ายาน
16		ดอนตาล
17		ดอนโพธิ์ทอง
18		ดอนมะสังข์
19		ตลิ่งชัน
20		ทับตีเหล็ก
21		ท่าพี่เลี้ยง
22		ท่าระหัด
23		บางกุ้ง
24		บ้านโพธิ์
25		ไผ่ขวาง
26		พิหารแดง
27		โพธิ์พระยา
28		รั้วใหญ่
29		ศาลาขาว
30		สนามคลี
31		สนามชัย
32		สระแก้ว
33		สวนแตง

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
34	ดอนเจดีย์	ดอนเจดีย์
35		ทะเลบก
36		ไร่รถ
37		สระกระโจม
38		หนองสาหร่าย
39	ด่านช้าง	ด่านช้าง
40		นิคมกระเสียว
41		วังคัน
42		วังยาว
43		หนองมะค่าโมง
44		ห้วยขมิ้น
45		องค์พระ
46	บางปลาม้า	กฤษณา
47		โคกคราม
48		จรเข้ใหญ่
49		ตะค่า
50		บางปลาม้า
51		บางใหญ่
52		บ้านแหลม
53		ไผ่กองดิน
54		มะขามล้ม
55		วังน้ำเย็น
56		วัดดาว
57		วัดโบสถ์
58		สาสี
59		องครักษ์
60	ศรีประจันต์	ดอนปอ
61		บางงาม
62		บ้านกร่าง
63		ปลายนา
64		มดแดง
65		วังน้ำซับ
66		วังยาง

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
67	ศรีประจันต์(ต่อ)	วังห้ว
68		ศรีประจันต์
69	สองพี่น้อง	ดอนมะนาว
70		ต้นตาล
71		ทุ่งคอก
72		เนินพระปรารักษ์
73		บ่อสุพรรณ
74		บางตะเคียน
75		บางตาเถร
76		บางพลับ
77		บางเลน
78		บ้านกุ่ม
79		บ้านช้าง
80		ศรีสำราญ
81		สองพี่น้อง
82	หนองบ่อ	
83	หัวโพธิ์	
84	สามชุก	กระเสี้ยว
85		บ้านสระ
86		ย่านยาว
87		วังลึก
88		สามชุก
89		หนองผักนาก
90		หนองสะเดา
91	หนองหญ้าไซ	แจรงาม
92		ทัพหลวง
93		หนองขาม
94		หนองโพธิ์
95		หนองราชวัตร
96		หนองหญ้าไซ
97	อุทอง	กระจัน
98		จรเข้สามพัน
99		เจดีย์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
100	อุทอง(ต่อ)	ดอนคา
101		ดอนมะเกลือ
102		บ้านไช้
103		บ้านดอน
104		พลับพลาไชย
105		ยั้งทะลาย
106		สระพังลาน
107		สระยายโสม
108		หนองไธ้
109		อุทอง
รวม	10	109

ที่มา: กรมการปกครอง, 2556

ชุดดิน	สรรพยา	Series Sa	กลุ่มชุดดินที่ 21
สภาพพื้นที่	ราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 1 %		
ภูมิสัณฐาน	ส่วนต่ำของสันดินริมน้ำบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0 - 8.0) ดินล่างมีลักษณะเนื้อดินและสีไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับตะกอนที่น้ำพามาทับถมในแต่ละปี ซึ่งอาจจะมีลักษณะแตกต่างกันเห็นได้ชัดเจน เช่น เป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียว สีน้ำตาลปนเหลืองเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือน้ำตาลแก่ และพบเกล็ดแร่ไมกาปะปนอยู่ตลอดหน้าตัดดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0 - 7.0) บริเวณตอนล่าง จะเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นด่างปานกลาง (pH 8.0)		
ข้อจำกัด	พื้นที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมขังในช่วงฤดูน้ำหลาก		
ข้อเสนอแนะ	ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยคอก เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์และแร่ธาตุที่จำเป็นแก่พืช ปรับปรุงการระบายน้ำของดินและป้องกันน้ำขัง โดยทำการระบายน้ำผิวดิน		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิ่มตัว เบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	25-50	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินสรรพยา

ชุดดิน	ชัยนาท	Series	Cn	กลุ่มชุดดินที่ 4
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 2 %			
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำท่วมถึง			
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา			
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเลวถึงเลว			
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน		ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเนื้อดินเป็นดินเหนียวปนทรายแป้งหรือดินเหนียว สีผสมของสีน้ำตาลปนเทาเข้มกับสีเทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.5 - 8.0) พบรอยไหลและหน้าอัฒันในดินล่าง ในฤดูแล้งหน้าดินจะแตกกระแหง ดินล่างเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีผสมของสีเทากับสีน้ำตาลปนเหลืองเข้มถึงสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0 - 8.0)			
ข้อจำกัด	มีน้ำท่วมขังในฤดูฝนนาน			
ข้อเสนอแนะ	ควรเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วยการปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม หลังฤดูการทำนาควรปลูกพืชอายุสั้นหรือพืชปรับปรุงดิน			

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินชัยนาท

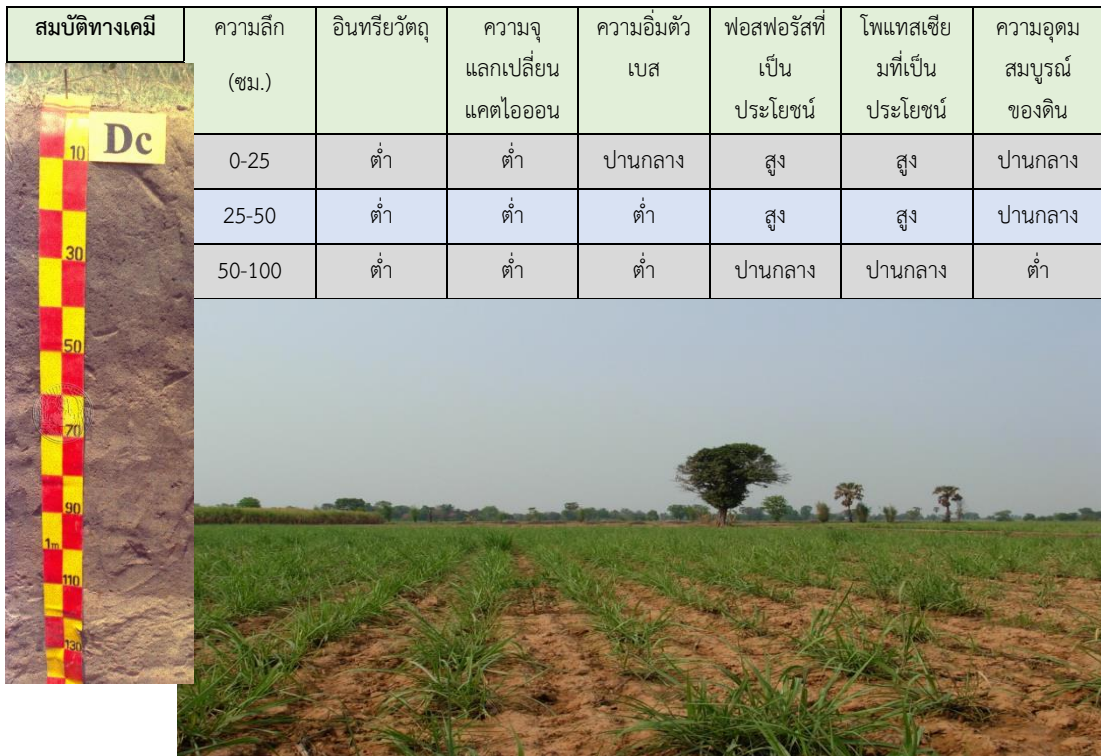
ชุดดิน	มโนรมย์	Series Mn	กลุ่มชุดดินที่ 7
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 2 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเลวถึงเลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีเทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH 5.5 - 7.0) ดินล่างเป็นดินเหนียว สีน้ำตาล น้ำตาลปนเทาถึงเทาหรือเทาอ่อน มีจุดประสีแดงปนเหลืองและแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย (pH 5.0 - 6.5) พบศิลาแลงอ่อน (plinthite) ก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่างหรือตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	-		
ข้อเสนอแนะ	ควรใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มผลผลิตของพืช และรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิ่มตัว เบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
	25-50	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินมโนรมย์

ชุดดิน	ดอนเจดีย์	Series Dc	กลุ่มชุดดินที่ 40
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1 - 5 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำ		
การระบายน้ำ	ดีปานกลางถึงดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลาง		
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 5.0 - 5.5) ดินล่างตอนล่างเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลถึงสีน้ำตาลเข้ม		
ข้อจำกัด	เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย น้ำซึมผ่านได้ค่อนข้างเร็ว ดินอุ้มน้ำไว้ได้น้อย เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูเพาะปลูก ความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำ		
ข้อเสนอแนะ	ควรมีการปรับปรุงบำรุงดินโดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด เพื่อการปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพของดินให้ดีขึ้นสามารถอุ้มน้ำไว้ได้ดีขึ้นและควรใส่ปุ๋ยเคมีควบคู่กันไปด้วย เพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดิน		

ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินดอนเจดีย์

ชุดดิน	กำแพงแสน	Series Ks	กลุ่มชุดดินที่ 33
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1 - 5 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลางถึงช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแฉ่งหรือดินร่วน สีน้ำตาลหรือน้ำตาลเข้ม ดินบนตอนล่างเป็นดินร่วนปนทรายแฉ่งหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแฉ่งหรือดินร่วน สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างอ่อน (pH 7.0 - 8.0) ดินล่างตอนล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแฉ่ง สีน้ำตาลถึงสีน้ำตาลเข้ม พบเกลือแฉ่งไม่ก่ตลอดหน้าตัดของดินและมวลสารพวกปูนสะสมปะปนอยู่ในดินชั้นล่างปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0 - 8.5) บางบริเวณอาจพบชั้นทรายแทรกในชั้นดินล่าง ๆ		
ข้อจำกัด	อาจจะขาดน้ำในช่วงฤดูเพาะปลูกซึ่งทำให้พืชชะงักการเจริญเติบโต		
ข้อเสนอแนะ	ดินมีความเหมาะสมดีในการปลูกพืชทั่ว ๆ ไป ถ้ามีการชลประทานหรือมีแหล่งน้ำเพียงพอ ดินนี้จะเป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของประเทศ ควรปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก และปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มแร่ธาตุที่จำเป็นต่อพืชให้กับดินและทำให้สมบัติทางกายภาพของดินดีขึ้น		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่ เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	สูง	ต่ำ	สูง	สูง	สูง	สูง
	25-50	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	สูง	สูง	ปานกลาง
	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	สูง	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินกำแพงแสน

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจังหวัดสุพรรณบุรีจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
ดอนเจดีย์	71,571.54	ดอนเจดีย์	26,073.93
		ทะเลบก	441.49
		ไร่รถ	20,045.50
		หนองสาหร่าย	25,010.62
ด่านช้าง	5,544.64	นิคมกระเสียว	2,916.08
		ห้วยขมิ้น	455.01
		องค์พระ	2,173.55
เดิมบางนางบวช	197,145.94	เขาดิน	17,564.90
		เขาพระ	10,482.60
		โคกช้าง	20,419.03
		เดิมบาง	17,377.81
		ทุ่งคลี	21,287.25
		นางบวช	15,597.98
		บ่อกรู	11,538.46
		ปากน้ำ	19,399.15
		ป่าสะแก	6,722.96
		ยางนอน	17,846.30
		วังศรีราช	3,363.61
		หนองกระทุ่ม	4,539.53
		หัวเขา	22,633.29
		หัวนา	8,373.07
บางปลาม้า	328,267.16	กฤษณา	15,237.02
		โคกคราม	20,269.60
		จรเข้ใหญ่	19,185.33
		ตะค่า	19,407.50
		บางปลาม้า	20,939.61
		บางใหญ่	16,566.31
		บ้านแหลม	6,131.72
ไผ่กองดิน	18,442.66		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
บางปลาม้า (ต่อ)		มะขามล้ม	18,025.33
		วังน้ำเย็น	14,836.26
		วัดดาว	20,585.59
		วัดโบสถ์	30,745.93
		สาละ	28,883.83
		องครักษ์	21,908.53
		โคกโคเต่า	15,107.24
		ดอนกำยาน	11,784.24
		ดอนตาล	16,604.02
		ดอนโพธิ์ทอง	13,606.44
เมืองสุพรรณบุรี	266,738.26	ดอนมะสังข์	7,395.61
		ตลิ่งชัน	17,813.81
		ทับตีเหล็ก	5,336.00
		ท่าพี่เลี้ยง	482.49
		ท่าระหัด	7,063.17
		บางกุ้ง	4,598.68
		บ้านโพธิ์	18,907.57
		ไผ่ขวาง	9,175.12
		พิหารแดง	7,811.83
		โพธิ์พระยา	10,496.71
		รั้วใหญ่	9,437.01
		ศาลาขาว	12,983.93
		สนามคลี	19,694.33
		สนามชัย	9,136.01
		สระแก้ว	28,804.28
		สวนแตง	18,461.25
		ดอนปอ	25,927.38
		บางงาม	15,283.15
		บ้านกร่าง	13,951.94
		ปลายนา	23,977.99

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
ศรีประจันต์	149,390.07	ดอนปู้	25,927.38
		บางงาม	15,283.15
		บ้านกร่าง	13,951.94
		ปลายนา	23,977.99
		มดแดง	14,023.49
		วังน้ำซับ	10,198.77
		วังยาง	16,490.63
		วังหว่า	11,054.84
		ศรีประจันต์	18,481.88
		สองพี่น้อง	357,780.54
ต้นตาล	11,254.54		
ทุ่งคอก	34,604.02		
เนินพระปรารักษ์	8,728.32		
บ่อสุพรรณ	81,810.53		
บางตะเคียน	14,299.82		
บางตาเถร	51,841.50		
บางพลับ	13,043.55		
บางเลน	20,500.75		
บ้านกุ่ม	12,454.31		
บ้านช้าง	16,573.00		
ศรีสำราญ	19,138.67		
สองพี่น้อง	4,737.45		
สามชุก	146,270.44	หนองบ่อ	29,609.46
		หัวโพธิ์	23,360.98
		กระเสี้ยว	20,456.98
		บ้านสระ	23,256.92
		ย่านยาว	13,585.06
		วังลึก	31,686.47
		สามชุก	11,261.36
		หนองผักนาก	23,224.06
หนองสะเดา	22,799.59		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
หนองหญ้าไซ	56,355.80	แจรงงาม	5,149.70
		ทัพหลวง	0.02
		หนองโพธิ์	42,191.89
		หนองหญ้าไซ	9,014.19
อุทอง	191,191.45	กระจัน	10,951.28
		จรเข้สามพัน	27,263.97
		เจดีย์	11,407.32
		ดอนคา	13,683.68
		ดอนมะเกลือ	17,054.90
		บ้านไช้	1,195.50
		บ้านดอน	16,327.38
		พลับพลาไชย	17,501.44
		ยู่งทะลาย	11,681.21
		สระพังลาน	17,263.30
		สระยายโสม	22,345.20
		หนองไธสง	20,753.59
		อุทอง	3,762.68
		รวม	1,770,255.86

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดสุพรรณบุรี

ลำดับที่	อ่างเก็บน้ำ	ประเภท อ่าง	อำเภอ	ตำบล	หน่วย : ล้าน ลบ.ม.	
					ระดับน้ำ ต่ำสุด	ระดับน้ำ เก็บกัก
1	อ่างเก็บน้ำห้วยพุตะเคียน	กลาง	ด่านช้าง	องค์พระ	0.24	4.00
2	อ่างเก็บน้ำลำตะเพิน	กลาง	ด่านช้าง	องค์พระ	4.80	50.00
3	อ่างเก็บน้ำห้วยยาง	กลาง	ด่านช้าง	วังยาว	0.15	1.62
4	อ่างเก็บน้ำห้วยท่าเตือ	กลาง	ด่านช้าง	นิคมกระเสียว	0.20	2.82
5	อ่างเก็บน้ำกระเสียว	ใหญ่	ด่านช้าง	ด่านช้าง	40.00	299.00
	รวม				45.39	357.40

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
ด่านช้าง	177,895	ต.ด่านช้าง	50,025
		ต.ห้วยขมิ้น	48,061
		ต.องค์พระ	23,795
		ต.นิคมกระเสียว	17,979
		ต.วังยาว	16,311
		ต.หนองมะค่าโมง	12,047
		ต.วังคัน	9,677
หนองหญ้าไซ	104,845	ต.หนองขาม	44,668
		ต.ทัพหลวง	31,837
		ต.แจรงาม	26,771
		ต.หนองหญ้าไซ	1,238
		ต.หนองราชวัตร	331
สองพี่น้อง	29,458	ต.บ่อสุพรรณ	18,792
		ต.บางตาเถร	7,730
		ต.บ้านช้าง	2,882
		ต.บางพลับ	54
อู่ทอง	15,444	ต.พลับพลาไชย	6,370
		ต.บ้านไช้	5,555
		ต.ดอนคา	2,948
		ต.หนองไธ้	299
		ต.สระยายโสม	234
ดอนเจดีย์	8,792	ต.สระพังลาน	38
		ต.ทะเลบก	8,792

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
บางปลาม้า	5,618	ต.องครักษ์	2,361
		ต.สาละ	1,722
		ต.วัดดาว	536
		ต.บางใหญ่	519
		ต.กฤษณา	440
		ต.จรเข้ใหญ่	40
		รวม	342,052

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดสุพรรณบุรี

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	ข้าวนาปี	60,396	1,099,771
2	ข้าวนาปรัง	35,621	668,294
3	อ้อยโรงงาน	10,918	197,655
4	มันสำปะหลังโรงงาน	6,814	103,932
5	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	3,307	60,138
6	มะม่วง	5,000	24,585
7	หญ้าเลี้ยงสัตว์	579	4,760
8	ยางพารา	179	3,772
9	กล้วยน้ำว้า	819	2,041
10	ปาล์มน้ำมัน	99	1,925
11	คะน้า	223	1,831
12	มะนาว	721	1,659
13	มะพร้าว	399	1,638
14	ถั่วเขียวผิวมัน	88	1,325
15	ไม้ชุดล้อมอื่น ๆ	229	1,152
16	กระเจียบแดง	182	1,151
17	ผักบุ้งน้ำ	146	1,073
18	โหระพา	167	1,063
19	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (เมล็ดพันธุ์)	71	1,062
20	บัวหลวง	62	1,004
รวม		126,020	2,179,831

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดสุพรรณบุรี

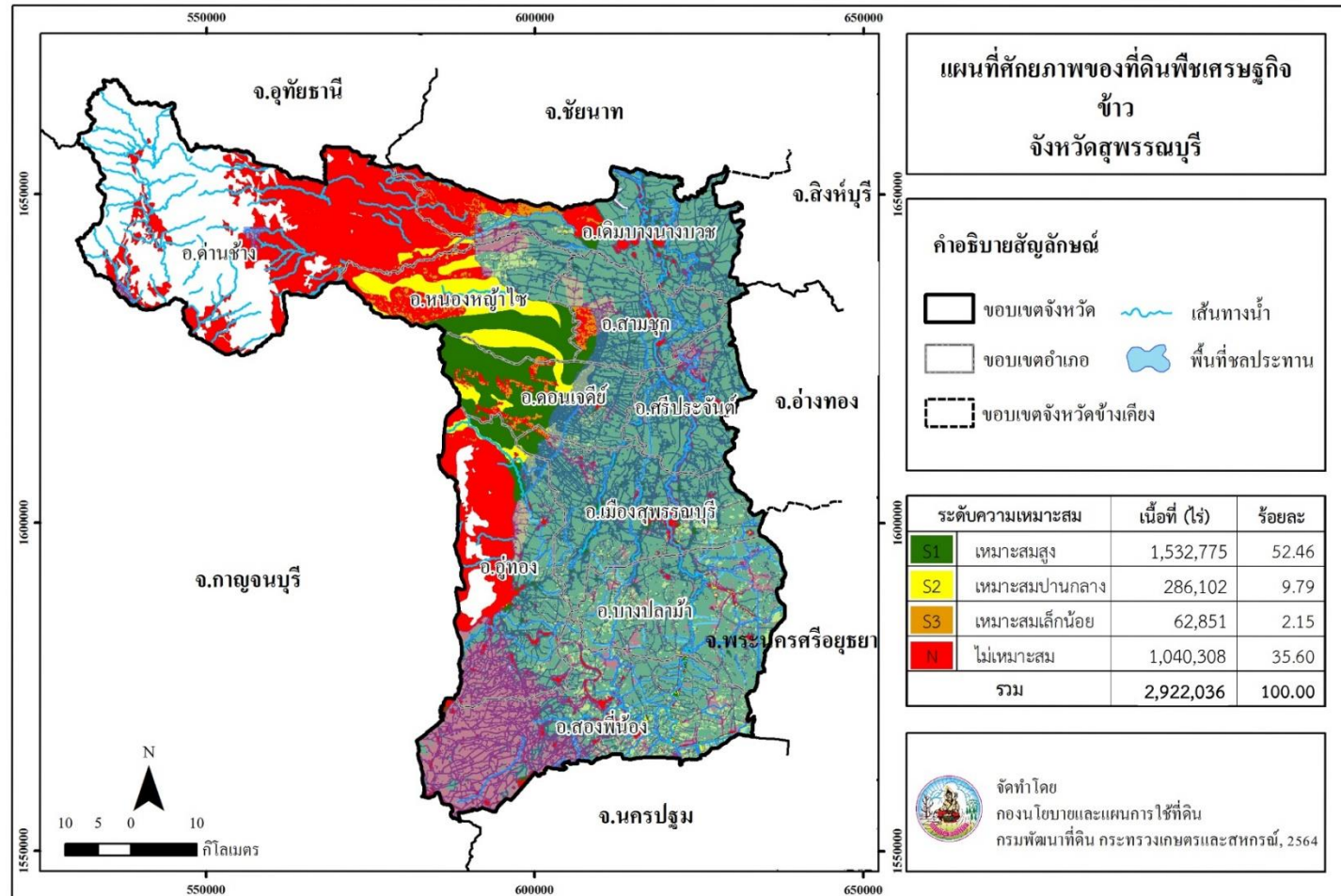
ลำดับ	ชนิด	ราย	ไร่	อำเภอ
1	กระเจี๊ยบแดง	167	2,169.19	หนองหญ้าไซ ดอนเจดีย์ ด้านช้าง เดิมบางนางบวช สามชุก
2	พลู	8	57.34	เมืองสุพรรณบุรี อุ้มทอง ดอนเจดีย์ เดิมบางนางบวช
3	มะระขี้นก	11	45.15	ศรีประจันต์ หนองหญ้าไซ อุ้มทอง
4	พริกไทย	7	41.41	เมืองสุพรรณบุรี หนองหญ้าไซ ด้านช้าง อุ้มทอง ศรีประจันต์ สามชุก
5	บัวบก	1	23.75	บางปลาม้า
6	ตะไคร้หอม	3	15.73	หนองหญ้าไซ ศรีประจันต์
7	ฟ้าทะลายโจร	1	15.00	อุ้มทอง
8	อัญชัน	6	12.28	หนองหญ้าไซ เดิมบางนางบวช
9	ดีปลี	3	9.25	สองพี่น้อง ด้านช้าง เดิมบางนางบวช
10	ยอบ้าน	2	4.57	ศรีประจันต์ เมืองสุพรรณบุรี
11	ขมิ้นชัน	1	2.25	อุ้มทอง
12	พญาอ	1	2.00	เดิมบางนางบวช
13	ย่านาง	1	2.00	เดิมบางนางบวช
14	ว่านหางจระเข้	1	0.37	เดิมบางนางบวช
15	สมุนไพรอื่น ๆ	10	35.71	อุ้มทอง ดอนเจดีย์ ด้านช้าง สองพี่น้อง
รวม		223	2,436.00	

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

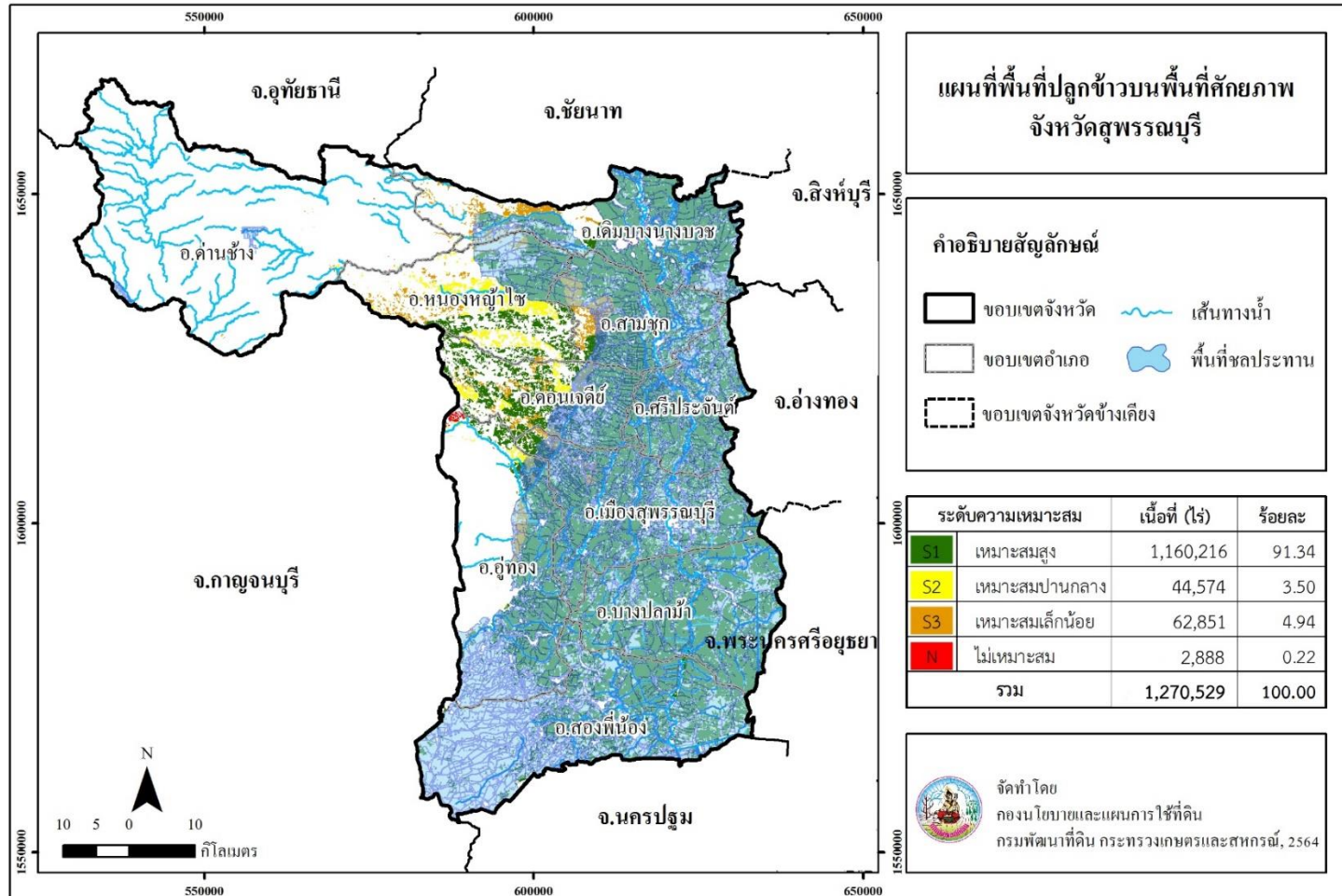
ตารางผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านการเกษตร	จำนวน (แห่ง)
สหกรณ์การเกษตร	27	โรงงานด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	198
โรงงานผลิตปุ๋ยชีวภาพ	6	โรงสีขนาดกลาง	69
โรงงานผลิตอาหารสัตว์	6	โรงสีขนาดเล็ก	21
โรงงานน้ำตาล	6	โรงสีขนาดใหญ่	15
ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	5	โรงสี	2
สหกรณ์ประมง	2		
โรงงานผลิตเอทานอล	2		
โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา	2		
สหกรณ์นิคม	1		
โรงงานไฟฟ้า	1		
โรงงานผลิตมันเส้น	1		
โรงงานแปรรูปผลผลิตจากยางพารา	1		
รวม	60	รวม	305

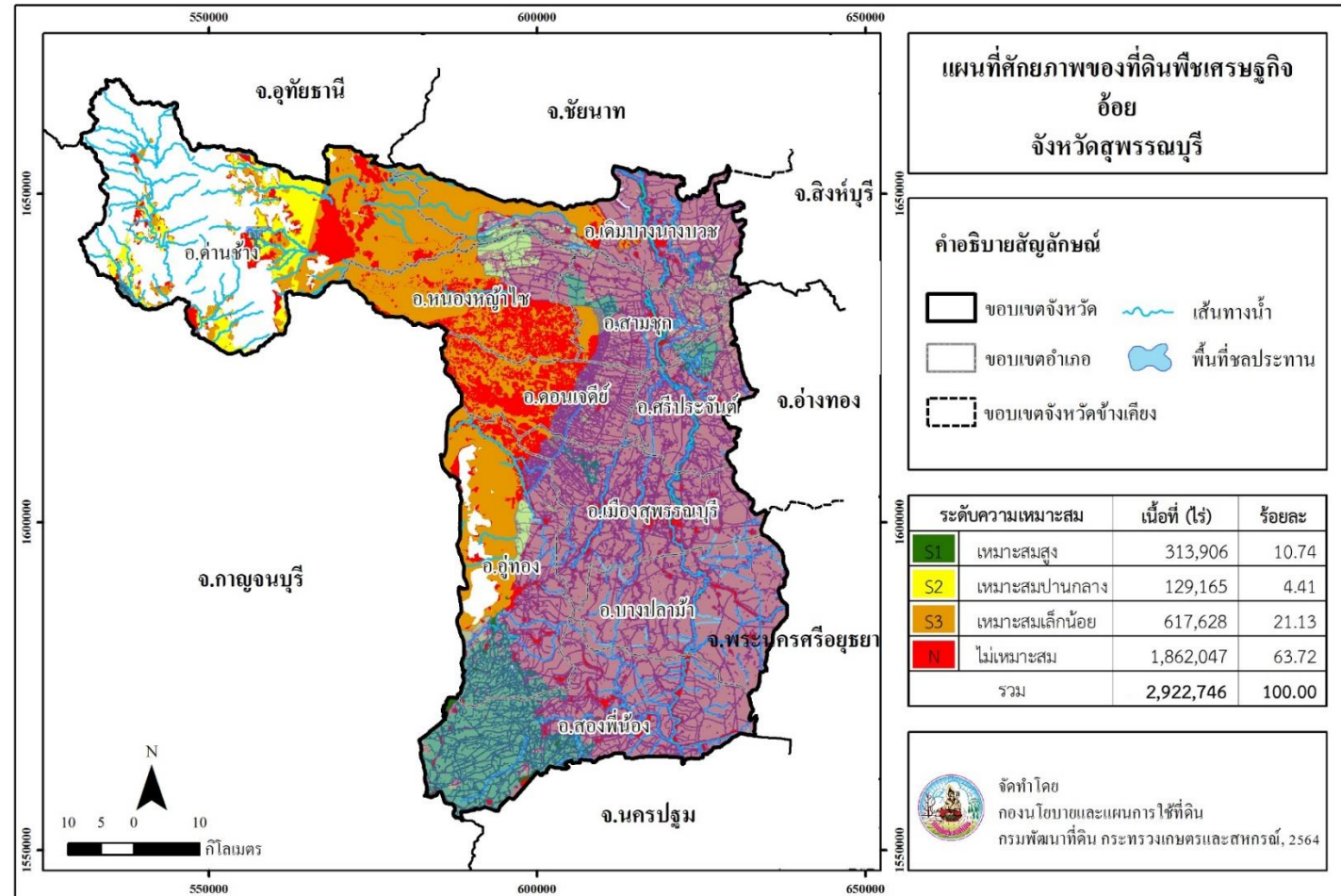
ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

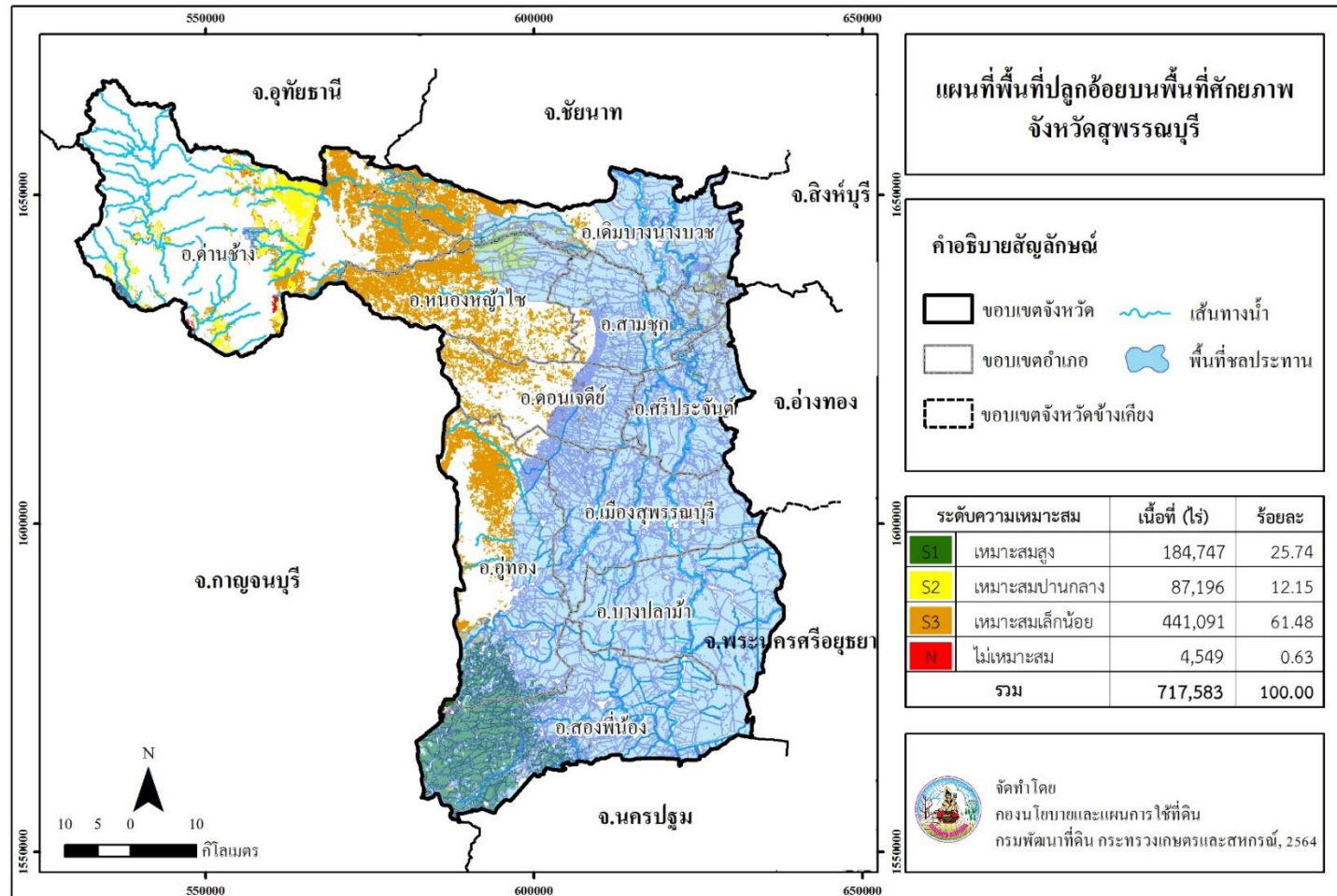
ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดสุพรรณบุรี

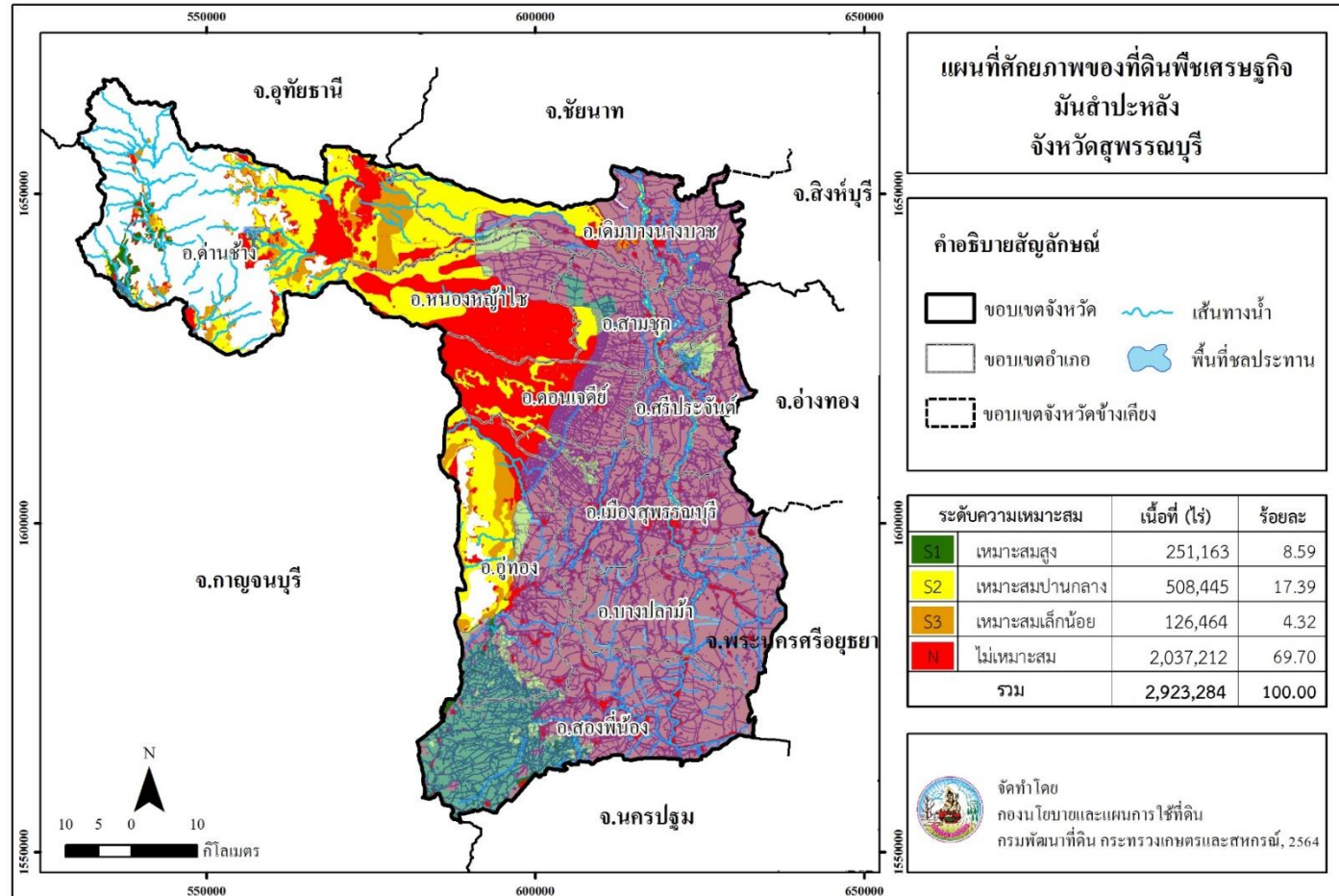
ภาพที่ 6 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี

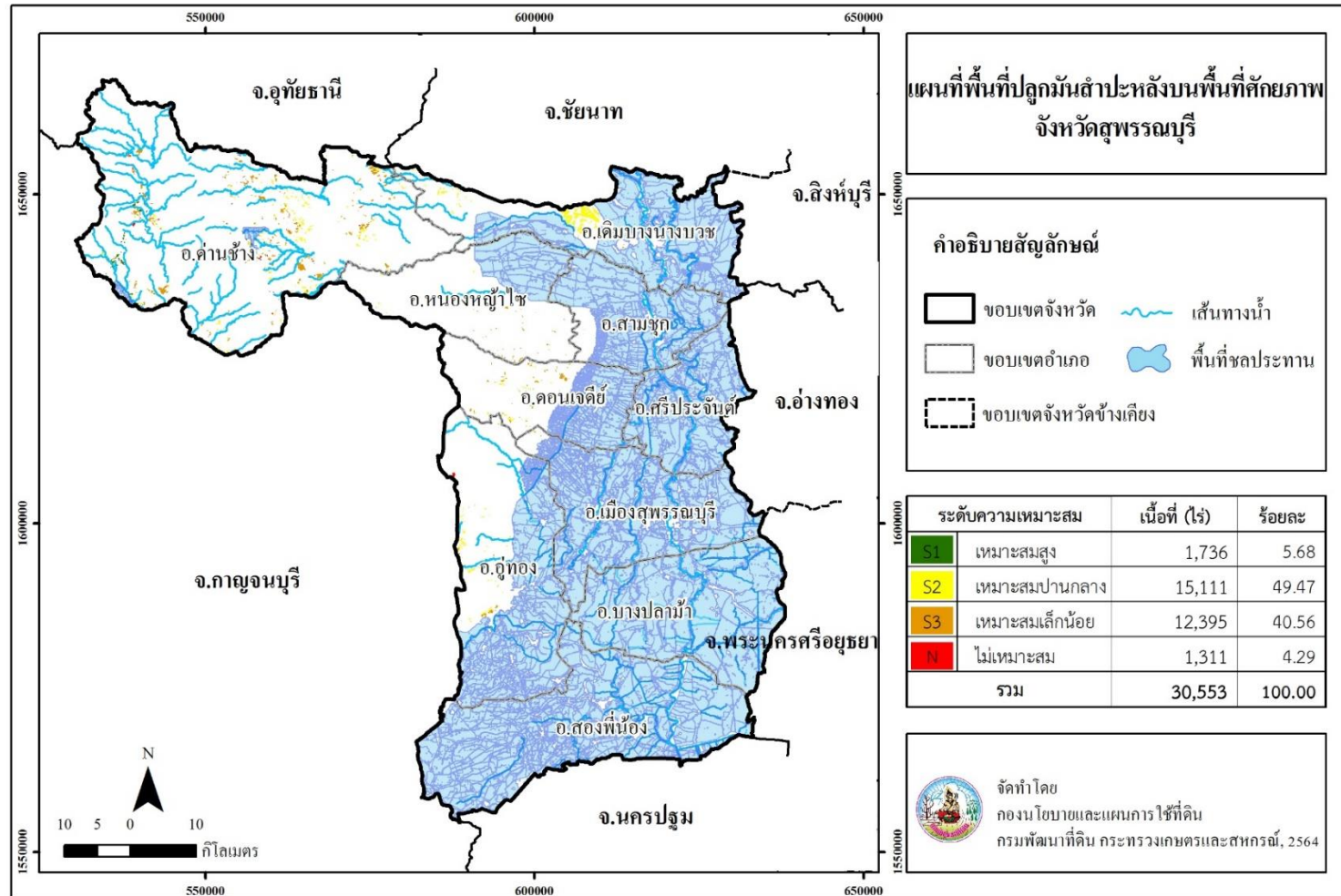
ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดสุพรรณบุรี

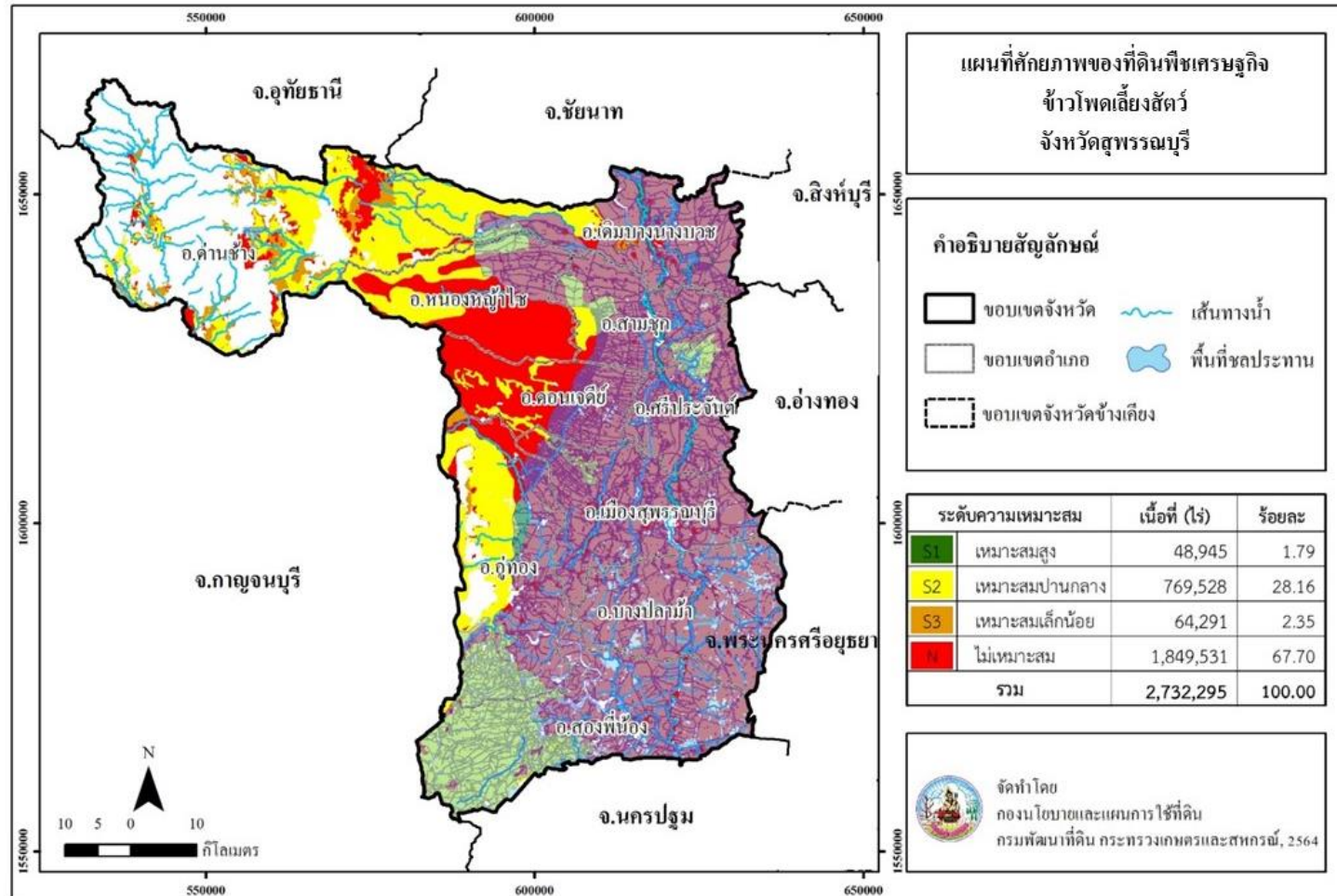
ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี

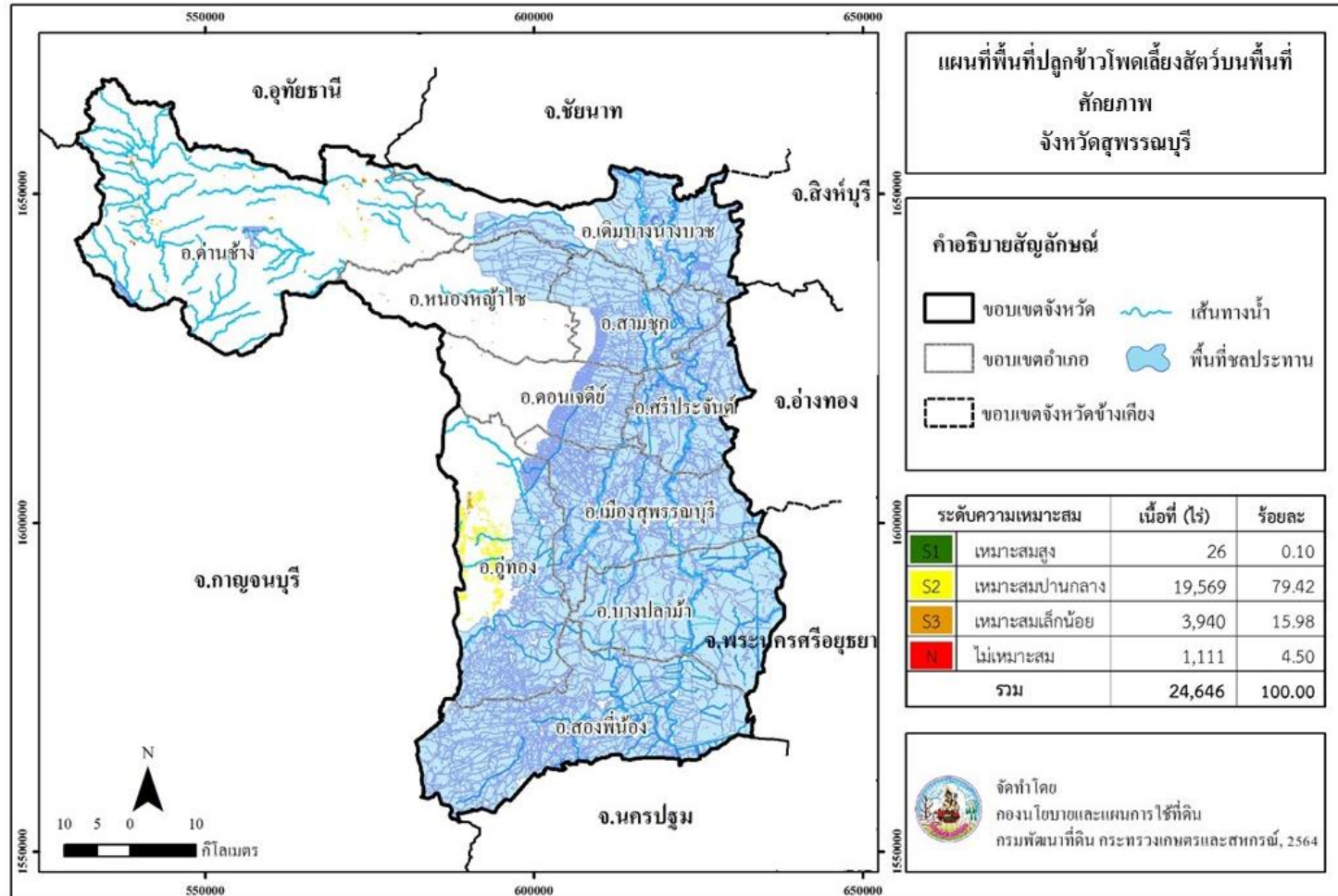
ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD